

НАРОДНІ ПІСНІ
З ПІДЛЯШСЯ

записані Іваном Ігнатюком
у березні і листопаді 1983 року.

І. ВЕСІЛЬНІ ПІСНІ

А. Пісні обрядові.

1. Одчиніте оконце /2

Нех засвітить нам сонце;
Ми зобачимо пощо ми приїхали -
Чи по тує калиноньку,
Що в лузі зацвітає?
Чи по тує дівчиноньку,
Що в батька доростає?
Не по тує калиноньку,
Що в лузі зацвітає
Не по тує дівчиноньку,
Що в батька доростає.!

(Пісня, яку співали як молодець приїхав по дівчину перед шлюбом - сказала Марія Олесюк із села Межилистя)

2. Тесть зяття витає /2

О здоров'є питає:
Дай же Боже щастє, здоров'є,
Добреє помешканнє.!

(То пісня коли тесть витає і впроваджує до хати зяття перед шлюбом - сказала Марія Олесюк)

3. Моя матьонко розійдимося,

Моя рідня, розійдимося;
Наниши мене на столі в себе -
Сідеши обідати споминеш мене.
"Деєь моє дітятко в чужій стороні,
В чужій стороні, в чужей матьонки;
Бог єї знає чи обідає?
Бог єї знає чи вечерає? "

" А в нас матьонко не по вашому,
А в нас рідня, не по вашому,
А в нас сніданнє коло полудня,
А в нас полудень коло вечери,
Наша вечера коло півночі,
Наше спанечко над свитанечком.
Щоб віте, мамуню, тое всьо знали
То би мене замуж не оддавали!"

(Пісня, яку співали як молода од'їжджала до дому молодого - сказала Марія Олесюк)

4. Запорожці співають:

На дворі темна хмара,
За столом гожа пара:
Обоє молодії /2
В їх гочи голубії.
Дай нам свахо сира /2
Дасть тобі Господь сина.
Коло нового року /2
Буде син коло боку.

Сваха одспівує :

5. Яй мні Господь дасть сина /2
То не ваша причина ;
Що могого милого /2
Ідіте до його.

Запорожці :

6. Ми їхали лугами, /2
Крутими дорогами,
Нам кони спугалися, /2
Нам сири поламалися.

Сваха:

7. Я ни думала
Я й не гадала
Сванечков бути;
Мене взяли
За стіл посадили
Й сванечков назвали.

Сваха:

8. В нас гречки не косять, /2
В нас сира не просять.
В нас гречку не кочкують, /2
В нас сира касують.

Дружки співають:

9. Ясная зірка на стріху внала,
Молода Манюля на дворець приїхала.
Ой, як приїхала зараз заплакала:
"Чи буде зима як тихе літо?
Чи буде свекруха як рідня матьонка?"
"Не буде зима як тихе літо,
Не буде свекруха як рідня матьонка,
Не буде зима морозяная,

Буде свекруха Мані грузяная,
Но буде зима, сніг, метелька -
Такая буде Маніна свекруха!..

10. Сама рано встане мене не збудить,
Зайде до сусіда обсудиць:

"Моя невістка сонливая,
До роботоньки ленивая.
До роботоньки линусться,
На вечорочки малюється.."

11. Даймо для Вери цибулі в гочи
Жеб заплакала од матьонки йдучи.

12. Не плач небого що йде за його,
Нехай плаче він, що бере біду в дім!.

13. Ой, люди хороши/2

Не жілуйте гроши
Заходьте до хати
Молодих спомагати.

(То була пісня до перепов, весілля - сказала М.Олесюк)

14. Стає маршалок до перепов,
Стає хороший до перепов.

15. В нашого Колі родина
Як червоная калина;
Ой, як скінуть по долярику (талярику)
То буде повна скриня.

(То буде пісня як молодий має приїхати по молодуху до шлюбу - сказала М. Олесюк).

16. Пошла Манюля в вишневий сад,
Сховалася в виноград;
Хто мене в тим винограді знайде
З тим до шлюбоньку стану.

Пошла матонка - не знайшла.
Вирвала квітоньку і прийшла:
"Квітко моя червоная,
Доню моя дорогая,
Кому ж ти суджоная?.."

Пошла Манюля в вишневий сад і.т.д.

Пошов батенько - не знайшов,
Вирвав квітоньку і прийшов.
Квітко моя червоная і т.д.

Пошла Манюля в вишневий сад і т.д.

Пошла сестрінка – не знайшла,

Вирвала квітоньку і прийшла.

"Квітко моя червона, жовта."

Сестрінко моя дорога

Кому ж ти суджона ?"

Пошла Манюля в вишневий сад і т.д.

Пошов братичок – не знайшов ;

Вирвав квітоньку і прийшов.

"Квітко моя дорога і т.д.

Пошла Манюля в вишневий сад і т.д.

Пошов Володя і знайшов,

Взяв за рученьку і прийшов.

Маню моя дорога

Тож ти мні суджона! /2

(То буде пісня як молодець од'їжджає до молодухі
перед шлюбом – сказала М. Олесюк)

17. Сивий ти коню,

Сивий ти коню

З полковою уздою,

Як заїдемо до тестя мого

То заржи подо мною.

"Ой, як же маю /2

Под тобою рвати

Як ти жалуєш,

Як ти шкодуєш

Білого овса дати!

Ой, не так овса /2

Як водиці з криниці

А ще й до того /2

Шовкової травиці!"

(Записано од Марії Олесюк, рік народж. 1930, село
Межилистя, гм. Тучна, воєв. Біла Підляська. 19.XI.1983 р.)

18. Як то добре, як то гоже

Як рід з родом п'є;

Ой, чи вип'є, чи не вип'є

Всю по мене пле.

19. Посади мене муої братику

Посеред стола

І дай же мні напиться

Меду і вина.

Бо я в тебе муой братику
Сестрінка їдна.
Не гнівайся муой б^ратику,
Що пізно прийшла -
За качками, за гусями
Забавилася.
За качками, за гусьмима
Забавилася,
За малими діточками
Загаїлася.

20. Ой ти рідненький батьку
Оддаєш замуж молодую
Справ же мні ложу залізную/2
Прикуй зезулю голосную
Щеби раненько закувала
Мене молодую пробуджала,
Бо свекруха то не мати
Сама рано встане мене не збудить/2
Пуойде до сусідуов той же осудить,
Що сонливая, дрімливая,
До роботоньки ленивая.
До роботоньки линується,
На вечереньку гнівається.

21. Ой короваю, короваю
Кілько до тебе коштуов треба:
З горідець рути зельоної,
В саду калини червоної.
Горідець рути вищипати,
В саду калину виламати,
В саду калини наламати
Щоб короваю убирати.

22. Ясна зора на стріху впала,
Ясна зора на стріху впала,
Молодая Гандзюля на двір наїхала.
На двір наїхала - свекрухі питала:
Чи буде зима як тихе літо,
Чи буде свекруха як рідня мати?
Не буде зима як тихе літо,
Не буде свекруха як рідня мати.

(Тую пісню співали як молодуху завезуть до молодого -
сказали Надія Петручук і Анна Якубук - Заболоття.)

23. Мамуленько моя,
Годували мене
Не будеш ти мати
Послужоньки з мене.
Будеш посилати
Чужи чужаночки -
А вам мамуленько
Жаль буде без дочки.
Будуть посилати
Той чужийї люди
А вам мамуленько
Великий жаль буде.

(Тут пісню співають як молодуха вибирається до молодого - сказали Н.Петручук і А. Якубук)

(Співали: Надія Петручук, рік нар. 1928 і Анна Якубук, рік нар. 1924 , село Заболоття, гм. Кодень, воєв. Біла Підл. Записано 20 листопада 1983 року.)

Б. Весільні приспівки.

1. Бувайте здорови
Тутейшиї люди,
Мете споминати
Як нас тут не буде. /2

Мете споминати
Добрими словами,
Де тая сванечка
З чорними очками. /2

Чорни гочи має,
Їми всьо моргає (вцьонж)
Хоч люди говорять
Вона ніц не дбає. /2

2. Моя мамуленько
Годували мене,
Не будете мати
Послуженьки з мене. /2

Будуть посилати
Чужи, чужи люди
А вам мамуленько
Великий жаль буде. /2

Будуть посилати
Чужі чужаночки,
А вам мамуленько
Буде жаль без дочки. /2

3. Сива кобиліна
По подю лятала ;
Молода Манюля
Хлопцям дякувала. /2

Дякую вам хлопці
Завали гостинці ,
Віте купували
А я йду за гіньшим. /2

Віте купували
А я од вас брала,
Не їдну я нічку
З вами простояла. /2
Не їдну я нічку
З вами простояла
Не їдну вечеру
За вас пострадала. /2

4. Сивий коник, сивий
Мальована ⁸ричка ,
Люблять мене хлопці
Хоч я невеличка. /2
Хоч я й невеличка,
Хоч я й не богата,
В мене каваліруєв
Щодень повна хата. /2
Щодень повна хата,
Щодень повні сіни,
Жеб ни каваліри
Вороженьки б з'їли. /2

5. Свиваю, спиваю
Свое горе тішу ,
Я свої ворогі
На горі повішу. /2
Повішу, повішу
До гори ногами ,
Сама погуляю
Межи ворогами. /2

6. Сивий коник, сивий

А біле копита

Пан паненкі не зна

А о посаг пита. /2

Не питайся дурно

Чи я посаг маю,

Но питайся дурно

Чи тебе кохаю. /2

7. Гандзюлю, Гандзюлю,

Колежанко мила

До кого ж я буду

В неділю ходила?

В неділю ходила,

В понеділок прісти,

Не буде колегі

Коло кого сісти.

Коло кого сісти,

З ким поговорити,

Не буде колегі

Секрет розложити.

З ким поговорити,

З ким порозмовляти,

Не буде колегі

З ким мні поспивати.

8. Пометай Манюлю

Щоб ти тое знала,

Щоб ти до матюнки

З плачем не втикала.

До матюнки з плачем,

До батюнка з кльоном

Як буде Іванко

Тебе бити льоном.

9. Болить мене палець

Качка надуптала ;

Плачу на мамулю,

Що замуж оддала.

Не так на мамулю

Як на всю родину,

Дали мене замуж

Як малу дитину.

10. Moja mamuleśko

Chowaj ze mnie chowaj,
Bo przyjedzie do mnie
Spod Krakowa kowal. /2

Spod Krakowa kowal,
Spod Lublina młynarz,
Moja mamuleśko. /2
Za którego wydaasz?

Za kowala nie chce
Bo cienaka robota,
Bo ja młodzisieśka
Nie podejmę młota. /2

Za młynarza pójde,
Bo młynarz pytluje.
To ja młodzisieśka
Kluczków nagotuje. /2

To ja młodzisieśka
Kluczków nagotuje -
Jak przyjedzie mama
To ja pochenstuje. /2

11. Koleżanki moje

Co ja z wami rosła,
Wyscie na swobodzie -
Ja w niewole poszła.

Wyscie na swobodzie.
Jak goski na wodzie,
A ja u niwali
Jak koniki w roli.

Koniki u roli
To czasami wytehno,
A mnie młodzisieśke
Na zarobek wypohno.

Oj, robie ja, robie
Aż mnie ronceki stajo,
Jak przyjde do domu
Do mnie nie gadajo.

~~Rzeczniczka~~

Ой, встань ти миленька
Я тебе розбую,
Твоє біле личко
Сім раз поцілую.

12. Nie płacz Maniu, nie płacz
Napłaczysz się potem.
Jak będziesz zbierała
Patyczki pod płotem.
Patyczki pod płotem,
Patyczki po lesie;
Jak nagbierasz płachtę
Do domu przyniesiesz.

13. Moja mamuleńko,
Mamuniu, mameńko
Nie daj że mnie zapomnę,
Bo ja jeszcze dziecko. /2
Bo ja jeszcze dziecko,
Bo ja jeszcze mame,
Bo ja nie rozumiem .
Jak to spać ~~bez~~ mamy. /2
Bo ja jeszcze dziecko,
Bo ja jeszcze głupie,
Bo ja nie rozumiem .
Jak to spać u kupie. /2
Mama odpowiada;
Córko, moja córko
Jak przyjdzie może pjanu,
Obróć się, obróć się
Oczekamy do śniany. /2

(Zapisano od Marii Oleśnik dn.19.XI.1983 r.)

14. Татуно, мамуно
Я в вас зяттвом буду.
Я вашу донечку
Манувати буду.
Ой, то дубом, дубом,
Ой, то дубиною
Щеби вона була
Доброю господиньом.

(Співала Надія Гаврилюк , рік нар. 1917, село Заболоття,
гм. Кодень, воєн. Біла Підя. Записано 20.XI. 1983 р.)

II. Веснянки (Великодні або постяні пісні.)

1. Славное місто Берісто.

Славное місто Берісто,
Ой, рано, рано Берісто.
А найславніши Ломази, ,
Ой, рано
А наш Мижилисть сто рази,
Ой, рано ...
Межилиські хлопці славніі,
Ой, рано ...
Складали гроші на танці,
Ой, рано ...
А наш Володя найбуольш дав,
Ой, рано ...
Собі Гандзюлю сподобав,
Ой, рано ...
Сидить Гандзюля - винки в'є,
Ой, рано ...
Вила виночки й заснула,
Ой, рано ...
Їхав Володя - не чула,
Ой, рано ...
Вставай Гандзюлю - довго спиш,
Ой, рано ...
Моїй матюнци не вгодиш,
Ой, рано ...
Моя матюнка рідня,
Ой, рано ...
Тобі в Гандзюлю грізная (груозная)
Ой, рано, рано грізная.

(Записано від М. Олесюк дн. 19.XI.1983 р.)

2. Сива гусонько.

Сива гусонько деж бувала?
За мором, мором зимувала.
За мором, мором зимувала -
Свої дитоньки годувала.
Ой, деж ти бував чорний кручку?
Возьми дитоньки на свою ручку.

Ой, возьми, возьми под крилечко,
Ой, занеси їх у гніздечко.
Ой, возьми, возьми на друге,
Ой, занеси їх в серце моє.

3. В Заболотті на конці.

В Заболотті на конці,
Граї море водяное;
Збиралися молодці,
Граї море водяное.
Збиралися молодці,
Граї море водяное;
Складалися на танці,
Граї море водяное.
А Микольо найбуольш дав,
Граї море водяное;
І Гандзюлю сподобав,
Граї море водяное.
Іди Гандзю зо мною,
Граї море водяное;
Будеш мей жоню,
Граї море водяное.

4. Не огонь то горить.

Не огонь то горить
Но пуща говорить;
Ой там Польонька
Сама в поле стоїть.
Сама в поле стоїть
Біле ложо стелить; (стеле)
Ой там Польонька
Сама в поле стоїть,,
Біле ложо стелить, (стеле)
До ложа говорить:
Ой там Польонька
Сама в поле стоїть;
Жеби я відала,
Що муой милий ляже,
Ой там Польонька
Сама в поле стоїть;
Я б йому наклала
Три ради подушок,

Ой там Польонька
Сама в поле стоїть;
Три ради подушок,
Четири перини,
Ой там Польонька
Сама в поле стоїть,
Деби я відала,
Що муой любий ляже,
Ой там Польонька
Сама в поле стоїть;
Я б йому наклала
Три ради каміння,
Ой там Польонька
Сама в поле стоїть;
Три ради каміння,
Читири подія,
Ой там Польонька нини
Сама в поле стоїть.

(Записано від Н. Петручук і А. Якубчик в селі Заболоття
дня 20 листопада 1983 року)

III. Щедрівки

1. Васильова мати.

Васильова мати
Пушла гоготати:
На нове літо
Роди Боже жито;
Жито, пшеницю,
Говес, сачувицю,
З того колосочка
Буде жита бочка;
З теї кучки гречки
Будуть палашечки.
Гу ! гу ! гу !
Дайте тое, що на рогу!
Кішки, кубаски,
Ложечку кашки!

Пильно, пильно!
Бо мні в ножки зимно!
Мої ножки тонюсенькі,
Ще й до того білюсенькі!

(Записано од М. Олесюк, дн. 4. 03. 1983 р.)

2. А в полю.

А в полю, в полю
Сам Господь ходив;
Сам Господь ходив,
Дева Марія.
Дева Марія
Ризи носила;
Ризи носила,
Бога просила:
Породи Боже
Жито, пшаницю;
Жито, пшаницю,
Всяку пшаницю.
Сю, сю, поріваю,
З Новим Годом поздоровляю!

(Співала Анна Пачковська, прямо вото Ігнаток, рік нар.
1905, село Данці, гм. Ганна, воев. Біла Підляська,
Записав її син Іван Ігнаток ди. 4.03. 1933 р.)

IV. Петрівчині пісні

Петрівчині пісні - сказала Надія Гаврилюк із села
Заболоття, гм. Коцень, воев. Біла Підл. - то були пісні,
що їх давній співали перед св. Петром і Павлом. Був колись
перед Св. Петром піст, якого називали п е т р і в к о ю.
Той піст тривав штири тидні. І в той піст був звичай
співати такії пісні, що розказували про сімейне життя,
про долю жінки, дівчини. Тиї пісні співали баби й дів-
чата в полю як пололи льон, коноплі, город. Співали їх
теж і вдома. Перед Великоднем співали теж пісні, яких
називали в е л и к о д н и м и або в о л о д а р к а м и

1. Жеб я мала крильця.

Жеб я мала крильця, соколови гочи
Полетіла б до матьонки темненької ночі./2
Зайшла б до матьонки й отала б на порозі,
Полилися б у матьонки дрібненькії сльози./2
Годі мати, годі дрібні сльози лліти,
Порадь, порадь мене, моя мамцю, як з нелюбим жити/2
Чи мні горувати, чи мні бидувати,
Ой, чи же мні із нелюбим весь вік каратати?/2

Живи рочок доню, живи рочок другий,
Розомоньку набереши й назад повернешся.

2. Там де зозуля кочує.

Там де зезуля кочує
Никто зезулі не чує./2
Тільки почула невіста
На круту гору ідучи/2.
На круту гору ідучи,
Коромислом воду несучи./2
А її милий стрічає,
З плечи веселце здоймає:/2
Чого милая така,
Невесьолая, смутная? /2
Я тобі милий розкажу -
Твоїй матюни не вгоджу./2
Навару їсти - не смачно,
Навеку хліба - не вдачно /2
Поверу хуста - не біло,
Їх покачаю - не вділо /2
Того я милий така,
Невесьолая, смутная. /2

3. Ой, там в лісі на дубочку.

Ой, там в лісі на дубочку
Колихала дівчинонька сина й дочку;/2
Колихала й говорила:
Нащо мене, моя мати, породила;/2
Породила тай ховала
Як калина при дорозі призів'яла./2
Мамцю моя, мамцю рідня
Поколиши диття мое, бо я бідна /2
Ой, не раз вже я казала, вже казала,
Не займайся з двораками, бо не слава/2
Бо двораки пізно ходять,
Не їдну дівчиноньку з ума зводять./2
З ума зведе - сам поїде
Дівчиноньку з дитиною тай покине./2

4. Пусти мене муої миленький

Пусти мене муої миленький

До броду тай по воду;

Молодії перевози

Перевезуть до роду. /2

Не почули перевози

Посередини мора

Но почула моя мати

Аж по тамтій бік мора. /2

Но почула моя мати

Аж по тамтій бік мора:

Не плач доню, не журися,

Такая доля твоя. /2

Нащо, мамцю, ти зважала:

Чи на віріст, чи на моду?

Утопила мене мати

Як конопельку в воду. /2

Конопельку утопивши

Ще треба витягати -

Дала мене за нелюба

Мушу він каратати. /2

5. Пісня гостинна.

1. Положу я кладку.

Положу я кладку,

Де ступлю там гнеться -

Умер батько й мати,

Гостина минеться. /2

Зайду до брата,

Братичок приймає

А моя братова

Скрива споглядає. /2

Не споглядай мила,

Не споглядай скрива -

Тут мої сестрини

Не щодень гостина. /2

Пий сестро горілку,

Я принесу меду.

Я тебе сестринко дам

До дому проведу. /2

Провів брат сестрінку
За високі гори;
Не приходь ах сестрінку
В гостину ніколи. /2

Провів брат сестрінку
За гай зелененький;
Тут тобі сестрінко
Гостинець простенький.

VI. Рекрутські пісні.

1. Летіла зезуля.

Летіла зезуля через сад кущи,
Заплакали хлопці новобранці до прийому йдуч./2
А то не зезуля тільки рідня мати ,
Вона пришла, пришла до прийому сина викупляти./2
Віте прийомщики, віте добри люди,
Випустіте сина із прийому, вам гріху не буде./2
Нате прийомщики нове сиделце,
Випустіте сина із прийому, бо мні болять серце./2
І ми прийомщики, і ми добри люди,
Як ми станем всіх їх випускати, хто служити буде./2

2. Через поле широке.

Через поле широке
Ішло військо велике,
А за військом коник біжить,
На конику сьодло лежить.
На конику сьодло лежить,/2
На сьоделку жовнір сидить.
На сьоделку жовнір сидить,
Правою ручкою Гандзю держить./2
А у Гандзі коса має,
Кінь копитом наступає. /2
Ой, дай же мні остро меча,
Утну косу ах до плеча./2
Пошу косу до Дунаю -
Пливи косо ах до краю./2
Вийде мати воду брати
Буде косу познавати./2
Ото коса Гандзі мої,
Гандзі мої дорогії./2

Сама Гандзя того хтіла,
Ув неволю увлетіла./2

VII. Солдатыські пісні.

1. Їхав козак, із позиції вертав,
Встрітив циганку і так він їй сказав:

Циганочко моя, моя,
Морганочко моя,
Циганочко, чорнявочко
Чи любиш ти мене?
Циганочко моя, моя,
Морганочко моя,
Циганочко чорнявая
Чи любиш ти мене?

Люблю я козаче, люблю я тебе
До самої смерти не зраджу я тебе.

Циганочко і т.д.

Коли пройде літо, настане зима
Товди поберемся кохана моя.

Циганочко і т.д.

А якщо не вернуся кохана моя,
То знай за Вираїну оддам своє життя.

Циганочко і т.д.

2. Шли ми до бою.

Йшли ми до бою темненької ночі,

Зори на неби нам сіяли,

Гармати стріляли а ми наступали,

Одсьон по другому падали. /2

Бачив я, бачив, раньонного друга

Як впав на землю ще живий;

З груди червона кров текла рікою,

Остатні слова говорив. /2

Напиши до батька, напиши до веньки,

Напиши до цілої родини,

Що гостра куля грудь мою пробила

О пів до восьмої години. /2

Напиши до батька, напиши до веньки,

Напиши до любої дівчини,

Що поховать у четвер у вранці

О пів до восьмої години. /2

(Записано від Н. Петручук і А. Якубук 20.XI.1983 р.)

VIII. Пісні з родинного життя.

1. Оддала мене мати

Оддала мене мати замуж молодцю,
Гей, гей уха-ха, замуж молодцю.
Замуж молодцю, в сім'ю великою,
Гей, гей уха-ха, в сім'ю великую.
Сімя великая вечерати сіла,
Гей, гей ... і т.д.

А мене молодю вирадили по воду,
Гей, гей ... і т.д.

По водицю ішла тай наслухалася,
Гей, гей ... і т.д.

Ой, набрала води половину відра,
Гей, гей ... і т.д.

Половину відра сльозоньками долила,
Гей, гей ... і т.д.

Чути в хати гомонять, миленького наводять,
Гей, гей ... і т.д.

Ти Степанку молодий чом горілки не п'єш?
Гей, гей ... і т.д.

Чом горілки не п'єш, чом ти жінки не б'єш?
Гей, гей ... і т.д.

Нащо маю її бити як уміє робити,
Гей, гей ... і т.д.

Як уміє так уміє, вас просити не суміє,
Гей, гей уха-ха, вас просити не суміє.

(Записано від М. Олесюк, дн.19.XI.1983 р.)

2. Білая хатина.

Білая хатина навколо садок -
Чом вітьор не повіє, не стране листок./2

Тишина глибока по світі панує,
Тихая розмова тишину всьо поус./2

"Мати, моя мати, що ти наробила,
Нащо ж мене, мати, на світ породила?/2

Ліпш було не знати той білого світа
Як мають плакати дивоцькія літа./2

Пуойду утоплюся - вода поховає,
Сльозами заллюся - нехай світ прощає" /2"

(Записано від Н. Петручук і А. Якубук, дн.20.XI.1983 р.)

ІХ. ЛЮБОВНІ ПІСНІ

1. Ой, не світи місяченьку та на той перелаз/2
Вийди, вийди люба дівчино, може остатній раз. /2
Вона спати не хотіла, осталася в саду,...у./2
Цілував її личенько другий козаченько. /2
То при сонці, то при зорі, то при місячику,...у./2
Цілував її личенько другий козаченько. /2
Щоб ти цвіти повсихали що рано зацвіли,/2
Щоб ти люди щастя не мали що нас розлучили. /2
Ой, орали хлопці ролю - поламали ярмо,/2
Заплати мні дівчинонько що я ходив дармо. /2
А я тобі козаченьку платила, платила,...а,/2
Цілував мое личенько - я не боронила. /2
(Записано від М. Олесюк, дн. 4 березня 1983 р.)

2. Шумлять верби коло греблі.

Шумлять верби коло греблі,
Що я, що я посадила;
Нема того миленького, що вірно любила /2
Нема його і не буде,
Пої.т. поїхав в Одесу,
Сказав рости дівчинонько на другу весну./2
Росла, росла дівчинонька
Тай на, тай на горі стала,
Ждала, ждала козаченька тай плакати стала/2
Плачте очі, плачте мої,
Така, така ваша доля ,
Полюбила козаченька при місяці стояч./2
Не я його полюбила,
Полюбила його мати,
Ще й сказала нам двох разом рученьки зв'язати. /2
(Записано від М. Олесюк, дн. 19.XI.1983 р.)

3. Згадай дівчино

Згадай дівчино минули літа
Як ми сиділи з тобою в двох
Під вишенькою на тій лавчині,
Як ми сиділи з тобою в двох. /2

Як ми сиділи - зори світили,
А ти до серця всьо пригортав.
Я говорила, стиха шептала:
Муой милий друже, люблю тебе ! /2

Не всі же хлопці любити сміють,
Не всі же хлопці знають любов.
Которий хлопець любові не знає
Сам він не знає чого живе. /2

Не всі дівчата любити сміють,
Не всі дівчата знають любов.
Котра дівчина любові не знає,
Тая щаслива в нї світі живе. /2

Була' малес - цвила рушею,
А ти до серця всьо пригортав.;
Тапер я сохну ще й носихаю,
А ти любити вже й перестав. /2

4. Зобралися дівчата.

Зобралися дівчата
В сад той по цвити
Поставали всі парами
Тай стали рвать цвити. /2

Ой, рвали вони, рвали
Алі їдна не рве,
Ждала, ждала козаченька ,
Ой, щось довго не йде. /2

Ой, щось там зашуміло,
Дівчина стоїть,
Коло неї гарний хлопець
На коню сидить. /2

А він з коня скочив,
Коня ув'язав,
Обняв дівчину рукою,
Ще й поцілував. /2

Ой, не цилуй ти мене,
Не цилуй мене,
Ти багатий а я бідна,
Не возьмеш мене. /2

Щоб не думав брати
То б я не ходив
Я б з тобою дня не тратив
І нічки не сидів. /2

6. Рушив поїзд в далеку дорогу

Рушив поїзд в далеку дорогу,
Захитався вагон і поплив,
І остатній я раз подивився
На те все, що так вірно любив. /2
 Ти сама на пероні стояла,
 Вітьор косу твою колихав,
 І в очах твоїх сльози тремтіли,
 Ти ридала - я тяжко стихав. /2
Прощай ти кохана дівчино,
Бо я їду в далекі краї,
І напевно не раз я згадаю
Поцілунки горачи твої. /2
 Коли поїзд в далі загуркоче,
 Приганешся ти знову мені,
 Шум гітари, і місячні ночі,
 Ясні гочи твої голуби. /2

6. Роман сіно косив.

Роман сіно косив - я за ним громадила /2
Він мене любив - я його принадила:/2
Росою хосой ще й дівічой красою./2
Суди мні Боже кого я люблю гоже /2
Ой, як ни його то товариша його /2
Запитаюся про здоровічко його /2
"Ой, чи жив - здоров, чи женитись думаєш/2
Ой, чи він мене спокідати думає /2
Через ворогі, через лихіі люди /2
Таки він мене більш любити не буде./2

7. Нічка погідна.

Нічка погідна, зороньки сяють,
Вийди дівчино до гаю,
Там при дорозі є березонька,
Там я на тебе чекаю. /2
 А я не вийду мій чорнобривий,
 Я хочу тебе кідати;
 Я тебе люблю а ти жартуєш,
 Я хочу тебе забути. /2

А як поїдеш ти на Вкраїну,
І будеш в степі гуляти
Може згадаєш свою дівчину,
Що буде з тугі вмирати. /2

Може згадаєш наше Підлясся,
Село тихеньке під ліском,
В нічку погідну, місячну, зірну
Може і ти зитхнеш нишком. /2

8. Там на горі сніг біленький.

Там на горі сніг біленький,
Десь поїхав мій миленький,
Десь поїхав - я не знаю,
Серце з жалю завмирає. /2

Приснився мні сон дивненький,
Що приїхав муой миленький,
А я встала - засвітила,
Не той милий, що любила. /2

Баламуте вижди з хати,
Хочеш мене розкохати,
Розкохати і забути -
Всі ви хлопці баламути. /2

Баламуте з цього світа,
Баламуться мої літа,
Баламуться серце й душу,
Через тебе вмерти мушу. /2

Покіль тебе я не знала
То спокійно нічку спала,
А тепер я тушу й плачу
Поки тебе не zobачу. /2

9. Щось мені важко.

Щось мені важко
І на серденько туга найшла,
І сміятися я перестала,
І гірко плакати почала. /2

Що мене милий покидає,
І моїм милим не буде,
І слів я його не почую,
Вільш він до мене не прийде. /2

І ясне сонце засіяло,
І чорний ворон закричав;
Поцілував її з милости,
Остатній раз прощай сказав. /2

Прощайте глазкі голубие,
Прощай то личко рум'яне,
Прощайте кудри золотие,
Последній раз я бачу вас. /2

Кажуть мні люди, що я хоруу,
Кажуть мні люди лічитися;
А хто в любови не розуміє,
Кажи сухоти взялися. /2

Не на сухоти я хоруу,
Не на сухоти я умру,
Через кохання життя опушу,
Через кохання в могилу йду. /2

А як умру то поховайте
І в гарганому, в городі;
А на хресте мойой могили
Золоти букви напишіть. /2

Хто буде їхав - нехай читає,
Нехай читає і про ім'я,
Нехай читає і про його,
Що помирали з кохання. /2

10. На неби місяць.

На неби місяць, на неби ясний,
На неби зороньки горать;
Послухай милий, муой чорнобривий,
Що про нас люди говорать. /2

Кажуть про тебе, кажуть про мене,
Кажуть про нашу любов;
Вони в любови не розуміють
Тай всьо говорать болтавно. /2

На неби місяць, на неби ясний,
Тай ще за хмари сховався;
Ой, десь муой милий, муой чорнобривий
З другою на карточку знявся. /2

А я ходила його просила :
Покаж мні карточку свою,
Нех я зобачу - гірко заплачу,
Чи вона краща від мене.

Вона не краща і не багатша
Оно хітриша від тебе,
Вона зуміла причарувати
Моє серденько до себе. /2

10. Там на горі курно, димно.

Там на горі курно, димно,
Там на горі, на горі, да, курно, димно,
За туманом, туманом, да, ніч не видно.

Там Романцьо воли пасе,
Там Романцьо, Романцьо, да, воли пасе
А дівчина, дівчина, да, воду несе.

Роман воли спокладає,
Роман воли, да, воли, да, спокладає ...ає
І дівчину, дівчину, да, доганяє.

І дівчину доганяє, ~~жидівський фінансир~~ жидівський фінансир
І дівчину, да, дівчину доганяє
З відер воду, да, з відер воду, да, виливає.

Годі Роман жартувати,
Годі-Роман, да, Роман, да, жартувати ,
З відер воду, да, з відер воду, да виливати.

Бо лихую мамцю маю,
Бо лихую, лихую, да, мамцю маю,
Буде бити, да, бити, да, добре знаю.

Буде бити шей лаяти,
Буде бити, да, бити, да, шей лаяти ... ати.и
Шей шельмою, да, шей шельмою називати.

Де ж ти шельмо бавилася,
Де ж ти шельмо, да, шельмо, да, бавилася ... ася.
Що ввечера, ввечера, да, варилася.

Я вам мамцю признаюся,
Я вам мамцю, да, мамцю, да, признаюся ... уся.
Що й з Романом, з Романом, да, кохаюся.

(Записано від Н. Петручун і А. Якубчи, дн.20.XI.1983 р.)

Х. ЖАРТІВЛИВІ ПІСНІ

1. А муой батько богач, богач
Купив сукню як кабач, кабач /2
В кабачови добре коноплі рвати
А в сукенци добре гуляти/2
Од конопель голова болять
А гуляти аж душа горить./2 (кабач - кабат)
2. На дорози калюжа,
Моя мати недужа;
Як музику почує,
По калюжи танцює. /2
3. Кажуть люде, що я п'яна
А я така вигадана;
Кажуть люде, що випилася,
А я в батька вдалася, o!o!o! /2
4. На городи дим, дим,
Повісився вуйтуов син;
За яку причину?
За хорошу дівчину. /2
5. Ой, сама я, сама
Чоловіка нема,
А свекрухи не боюся,
Бо не мати моя. /2
А свекруха лебедуха,
Як зельона лебеда;
Скажи, скажи муой миленький
Що свекруси за бида'!? /2 (лебеда - лобода)
6. Як то добре, як то гоже
Як рід з родом п'є;
Ой, чи вип'є, чи не вип'є
Всього до мене шле.
7. Посади мене муой братику
Посеред стола,
Ой, дай же мні напиться
Меду і вина.
Ой, дай же мні напиться
Меду і вина,
Бо я в тебе муой братику
Сестрінка ідна.
(Записано від М. Олесюк, дн. 4.03. 1983 р.)

8. Через сад - виноград
По гриби ходила;
Ой, чом тебе той не взяв
Кого я любила. /2

Оно мене той узав
Кого я не знала;
То за тиї перебори
Що перебирала. /2

То за тиї перебори,
Що перебирала;
То за тиї перетики,
Що перетикала. /2

9. Пошов дід по гриби,
Баба по опеньки;
Знайшов дід сто рублів,
Баба ни капейкі. /2

Зайшов діед до дому
І став божиться;
О їй Богу, о їй Богу
Не буду женіться. /2

9. Ой поїхав Малбув'ян.

Ой, поїхав Малбув'ян
Тай до лісу по бурян;
Ой, дана, ой дана -я,
Ой, поїхав Малбув'ян
Тай до лісу по бурян
Ой, дана, ой, дана -я.
Буряну він не привіз,
Поламався йому віз, /2
Ой, дана, ой, дана -я.
Без колес, без ручниць
Повна хвіра молодиць /2
Ой, дана, ой, дана-я.
Кажду з ніх цілував,
Каждїй по три рублі дав /2
Ой, дана, ой, дана - я.
Зосталося три червінци,
Купив хустку своїй жінци
Ой, дана, ой, дана -я.

Всѣми жінко зав'язися
Ще й для кума покажися, /2
Ой, дана, ой дана - я.

Взяла жінка зав'язалась
Ще й для кума показалаась, /2
Ой, дана, ой дана - я.

Болисть мене правий бік,
На котрому кум приліг, /2
Ой, дана, ой дана - я.

Болисть мене голова,
Ще й коліно і нога, /2
Ой, дана, ой дана - я.

Лягай жінко на тапчан
Лікувати буду сям, /2
Ой, дана, ой дана - я.

Лягай жінко на печі,
Лікувать буду в ночі, /2
Ой, дана, ой дана - я.

Як почав він лікувати
Повтикали діти з хати, /2
Ой, дана, ой дана - я.

А хто ж тебе так учив,
Що ти мене так лічив, /2
Ой, дана, ой дана - я.

Учив мене твуй свояк,
Бо він своє лічив так, /2
Ой, дана, ой дана - я.

(Записано від М. Олесюк, дн. 19.XI. 1983 р.)

11. Народні казки.

1. Два брати.

Було два брати : їдьон був багатий а другий був бідний.
Якось тиї брати поїхали в ліс по дрова. Той бідний по-
їхав наперед. Взяв санки, взяв собі хліба, і сира ку-
сочок. Заїхав до ліса, наклав на ти санки дров і сів
собі на пеньок одпочивати.

Топіренька як сів він спочивати приходить до його
якийсь хлопець і каже:

" - Переділимся тим хлібом і сиром."

Той чоловік взяв і передилився.

" - А що ти хоч мати? " - питає хлопець. Він каже: -

"- Нічого я ні маю тільки що на мні. Хочу я мати ...
Щоб гроши де троху було в мене." Той хлопець каже:

"- Ну, як заїдеш до дому і заглинеш до комори то там
буде тобі золото." Приїхав той чоловік до дому. Заходить
до комори. Правда, є те золото.

" Ну, чим є тут зобрати? В що? Нема в що?"- говорить до
себе бідний брат. Ниде нічого нема ! Ни гарця, ани нічого!
Зайшов він до брата позичити чвертку.

" - Позич, брате, чвертку." - просить.

" - А нащо тобі треба ?" питає брат.

" - А треба мні.!"

І взяв ту чвертку і поїшов до дому. Зобрав те золото,
все якуратне, і всипав є в чвертку. Заходить знов до брата
і заносить ту чвертку. Вже є хороше убраний. Вже ни є він
бідний. А той багатий брат давай його питатися:-.

"- Скіль ти гроши взяв?" Той розказує йому, що так і так.

Та багатий брат заздростить йому. Вже давай собі їхати
в ліс по дрова. Взів теж хліба і сира і поїхав в ліс.
Заїхавши і наклавши дров на санки бере й ділиться такоамо
хлібом і сиром з тим хлопцем. Хлопець теже питає того
багатого брата: "- Що ти хоч мати?" Багатий каже: -

"- Що я хочу мати?" А вже все він мав. "-Я хочу мати"
Бо в мене віл є, а в того вола ріг є зломаний. То негеже.
Не продам я його. Я хочу мати ... щоб той віл мав рога."
Хлопець каже: "- Як заїдеш до дому то буде ріг у вола,
і все".

Заїхав він до дому. Заходить до гобори. Дивиться :
- є ріг у вола, все якурат. Прийшли його баба дивитися.
І так оглядає кругом того рога. Взяла злапала його рукою
і той ріг однав, і впав на землю. Вже й остаток казки.

2. Дві хати.

Господар мав дві хати: стару і нову. Не сидів він з ро-
диною в старій хаті. Бо як поставили нову, і десть зайшли
там ночувати то їх щось там страхало і страхало. Вони так
всьо в старій хаті сидять і сидять. До новеї не йдуть.
Аж якось їдзон солдат іде з війни. Приїшов до їх і просить:
" - Переночуйте мене."

"- А деж ми вас переночуем, солдатеньку, як в нас щось таке страхає в новуї хати а ми в старуї сидимо, і вже так мучимосся?" - Ну, як хочете то йдіте до новеї."

"- А я не боюся! Пуйду до новеї," - каже солдат.

Пушов той солдат ночувати. Ліг спати. Приходить дванацята година, а тут щось в окно: пук -пук!, пук -пук', пук -пук! і кричить: -"Викину! викину! викину! Правда, страхає. Уже солдат хтів ноги обувати і втикати. Ну, він каже так: "- То викидай, мать твою вйоб, викидай!"

Як той шлюгне через окно золото. Бабух! Солдат всав і топір тсе золото позбирав в торбину, і знов ліг спати. Вотає він рано. Господиня йому каже так: -" Побутьте віте з нами тидень, ночуйте разом в новуї хати, і якщо не буде страхати то ми вам за те заплатимо, що охочете."

Той солдат згодився. І вже вони ночують разом з їм. Спить в новуї хати і ніхто вже не кричить - викину. Уже перестало страхати.

Взів солдат гроши і те золото що назбирав і пушов собі далі. Ото маєте така казка - переласка.

3. Був кум.

В їдному селі був кум. І ходив він до куми.

А тутенька її чоловік пуйде в поле горати волами. Тоди ще кіньми не горали. Чоловік її горе і горе. І кум теж горе волами. А кума хоче для свого кума їсти занести. В кума був віл рабий а в їх вже не такий. В того чоловіка слуга служив. Той слуга про все розказав господарови.

Слуга каже: "- А що ми вже дядьку зробимо?" Мжи " Ми зробимо так: Я нашого вола перепасаю білим радном , і ми зробимо з сивого вола рабого, такого якого має кум".

А тут кума несе з доми їсти кумови. Ще й горілки несе йому пити. Несе вже для свого кума, бо своему чоловікови не несла б того. Топіренька йде вона, несе тому кумови їсти й пити. Приносить. А то ба, то її чоловік, то не кум.

А ввечури як прийде кум, то мовлів, сидить вона з їм за столом, їдять там і нїки% п'ють.

А слуга подгледжує й подгледжує, і про все господарови каже.

"- Віте відаєте що дядьку? Кум енде до нас приходить і сидить з господином за столом, і там собі п'ють і ідять. Віте не сховайтеся в намет а я вам скажу коли він само прийде, то тоді віте придете до хати."

І мовлів ти, як слуга казав так зробили. Господар сховався в намети, постояв, і приходить до хати. Правда, вони за столом нж п'ють горілку - кум з його жінкою.

Тепір господар бере бияка, і куму і туу свою бабу бияком, і кума і свою бабу бияком. І возить, і возить киякою.

"А то ти так! А то ти так!"

А вона з своїм кумом любила а свого чоловіка обманювала і обманювала.

Бо її чоловік був спокійнота.

(Записано від Анастасії Беденак, дів. прізвище Михалюк, рік народження 1905, село Красівка, гм. Володава, воєв. Холмське, дн. 6 листопада 1982 року.)

XII. Народні лікування.

1. Лікування жовтухи.

Як хтось захворіє на жовтуху то треба взяти з колодязя чистої води, наллїти її до миски і окаламутити. Хто є хворий на жовтуху нехай сіде над мискою і так довго приглядається у воду аж вона втихомириться і буде гладка. Жовтуха пройде і очі будуть білі.

2. Лікування коклюшу.

Щобвилікувати дитину з коклюшу треба набрати з трьох криниць джерельної води і давати її пити дитині. Дитина повинна так довго пити туу воду аж перестане кашляти і коклюш пройде.

3. Як скидати вроки з коней.

Коли недобра баба позикне на коней як їх побачить і кине на них вроки своїми ненависними очима а чоловік не побачить того і не сплюне за себе три рази щоб недопустити до врокув а кони перестануть вже йти у возі і вийде на їх біла піна тоді треба зняти з себе калесони (підштанки) та накрити ними коней а вроки відійдуть і коні будуть здорові.

(Записано від Анни Пачковської, прїмо вото Ігнатюк, дівоче прізвище Беденак, рік нар. 1905, село Данці, гміна Ганна, воєв. Біла Підл. дн. 17.10. 1983 р.)

XIII. Народні прислів'я.

1. Дай тобі Боже що мені негоже. 2. Зачинився за пень - простояв цілий день. (Записано в селі Данці.)

СЛОВНИК ДІАЛЕКТНИХ І МАЛОЗРОЗУМІЛИХ СЛІВ:

1. болтавнй,--і - базікання, ляпання, від російського слова - болтать (рідко вживане)
2. ба - тут а то ба , це є скороченням - а то бач, а то бачить
3. віте, вас - ви
4. втикала, втикати - тікала, тикати (пол)
5. веселце,--я - тут коромисло, новсілки
6. взів - взяв
7. гоготати - щедрувати
8. глázky - оченята (рус)
9. в гарганому городі - може це повинно бути в прегарному городі (перекручене слово)
10. гоббра,--и - хлів для корів (пол)
11. дьма,--и - дім (з дома - з дому)
12. бнде а. бнде - там
13. жеби - щоби (пол)
14. Жеб - щоб (пол)
15. заздрбстити - заздрити, завидувати (пол)
16. кабач,--а - кабат
17. кўрно - від дієслова куритися, тут занесене повітря курявою, димом, туманом.
18. кавалір,--а - парубок (пол)
19. колежанка,--и - подруга (пол)
20. каратати - коротати (інформаторка пояснила, що каратати означає марно, будь-як жити) (рідко)
21. лебедя,--и - лобода (рідко)
22. лятала - тут бігала (пол) (в поточній мові не виступає)
23. метелба,--и - метелиця
24. мёте - будете
25. має, від майтии - повіває, повівати
26. (з) милбсти - з любові (пол)
27. ніц - нічого (пол)
28. нех - нехай, хай (пол)
29. напишй; написати - тут намалюй, намалювати (рус)
30. но а. анб - лише, але , тільки
31. надуптала, надуптати - наступити (натовтати)
32. навперід - насамперед, найперше
33. намёт,--у - тут сарай (рідко)
34. пометай, пометати - пам'ятати
35. палюшбчки,--ів, здрібнення від слова палухи - галушки
36. призів'яла, від призів'яти - прив'янути

- 37. перевбзи,-ів - тут перевізники
- 38. посу від поскати - пускати, пуцу (рідко)
- 39. покіль - поки
- 40. перетїки - від дієслова перетикати , рід тканина полотна на кроснах
- 41. прийбм ,-у - тут установа, де приймають до війська рекрутів
- 42. прийбмщики,-ів - працівники військової установи, в якій приймають рекрутів до війська
- 43. ручийця,-і - ручка, частина у воза, на якій держаться драбини (закладається на них лямі)
- 44. стихав, від стихати - зітхав, зітхати (пол. вздыхаць)
- 45. слуга,-и - наймит (пол)
- 46. сукієнка,-и - тут плаття (пол)
- 47. скіль - звідки
- 48. топір - допіру, щойно
- 49. тепір - допіру, щойно
- 50. топіренька - здрібнення від топір - допіру
- 51. тбже - також (рус)
- 52. товді - тоді
- 53. хоч - хочеш
- 54. чвѣртка,-и - тут також назва дерев'яної посудини
- 55. якурат , якуратне - якраз, саме, точнісінько (пол)

З М І С Т

	сторінки
<u>I. Весільні пісні</u>	1 - 10
1. Обрядові пісні весільні	1 - 6
2. Весільні приспівки	6 - 10
<u>II. Веснянки</u>	11 - 13
1. Славное місто Берісто	11
2. Сива гусонько	12 - 12
3. Важко жити жінкам В Заболоття на конці	12
4. Не огонь то горить	12 - 13
<u>III. Щедрівки</u>	13 - 14
1. Васильова мати	13
2. А в полію	14
<u>IV. Петрівчині пісні</u>	14 - 16
1. Жеб я мала крильця	14 - 15
2. Там де зезуля кує	15
3. Ой, там в ліси на дубочку	15
4. Пусти мене муой миленький	16
<u>V. Пісня гостинна. 1. Положу я кладку</u>	16
<u>VI. Рекрутські пісні</u>	17 - 18
1. Летіла зезуля	17
2. Через поле широке	17 - 18
<u>VII. Солдатыські пісні</u>	18
1. Їхав козак	18
2. Шли ми до бою	18
<u>VIII. Пісні з родинного життя</u>	19
1. Оддала мене мати	19
2. Білая хатина	19
<u>IX. Любовні пісні</u>	20 - 25
1. Ой, не світи місяченьку	20
2. Шумлять верби коло греблі	20
3. Згадай дівчино	20 - 21
4. Зобралися дівчата	21
5. Рушив поїзд в далеку дорогу	22
6. Роман сіно косив	22
7. Нічка погідна	22 - 23
8. Там на горі сніг біленький	23
9. Щось мені важко	23 - 24
10. На небі місяць	24 - 25
11. Там на горі курно, димно	25

<u>X. Жартівливі пісні</u>	26 - 28
1. Приспівки	26 - 27
2. Ой, поїхав Малбув'ян	27 - 28
<u>XI. Народні казки</u>	28 - 31
1. Два брати	28 - 29
2. Дві хати	29 - 30
3. Був кум	30 - 31
<u>XI-. Про народні лікування</u>	31
XII. Словник діалектних слів	32 - 33
XIII. З м і с т	34 - 35

